

ปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ¹

ส่องแสง บุญตา²

จากการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งศึกษากฎหมายระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. 2565 เป็นหลักโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงประวัติ ความเป็นมา แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งทำให้ผู้ศึกษาเข้าใจประวัติ ความเป็นมาและความหมายเกี่ยวกับการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ สืบบนการทุจริตหรือคอร์รัปชัน ซึ่งทำให้ผู้ศึกษาเข้าใจความแตกต่างระหว่างการให้ของขวัญกับการให้สินบน โดยอ้างอิงได้จากแนวคิดเกี่ยวกับการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ อันเป็นแนวคิดที่ชี้ให้เห็นว่าหากจำกัดหรือห้ามการรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยเด็ดขาด รวมทั้งการใช้นโยบาย “No Gift Policy” จะทำให้เกิดผลกระทบทั้งที่เป็นประโยชน์และเป็นผลร้ายจากการแบนหรือห้ามมิให้รับหรือให้ของขวัญอย่างเด็ดขาด แม้ว่าจะเป็นการป้องกันการให้ของขวัญที่เป็นสินบนอันนำไปสู่การทุจริตคอร์รัปชันจะลดลง ผู้ที่เคยติดสินบนด้วยของขวัญมูลค่าเล็กน้อยไม่มาก บางส่วนที่เคยได้รับผลประโยชน์จากบริการหรือขอใบอนุญาตก็ถูกปฏิเสธเจ้าหน้าที่จะไม่รับของขวัญดังกล่าว อย่างไรก็ตามการให้สินบนจะถูกเปลี่ยนเป็นการให้เงินมากขึ้น การติดสินบนด้วยเงินจะมากขึ้นและมีโอกาสที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจะรับสินบนด้วยเงินดังกล่าวมากขึ้น เพราะผู้ที่ทุจริตก็ยังแสวงหาหนทางในการทุจริตจากเงื่อนไขต่าง ๆ ที่รัฐสร้างขึ้น ทำให้ต้นทุนทางสังคมของการทุจริตคอร์รัปชันเพิ่มขึ้นด้วย รวมทั้งได้อ้างอิงแนวคิดจิตวิทยาการแลกเปลี่ยนของขวัญ การให้ของขวัญนอกจากจะเป็นการให้ของมีค่าที่มีราคา ยังเป็นการแสดงถึงประสบการณ์ทางสังคม วัฒนธรรมและเศรษฐกิจเป็นทั้งการสื่อสารทางสังคมมนุษย์และเป็นเครื่องมือในการรักษาความสัมพันธ์ทางสังคมและการแสดงความรู้สึก โดยมีองค์ประกอบ 4 ประการ ได้แก่ 1. ผู้ให้ 2. ผู้รับ 3. โอกาส 4. ของขวัญ องค์ประกอบทั้ง 4 ภายในกระบวนการให้ของขวัญได้สร้างเอกลักษณ์ของการแลกเปลี่ยนของขวัญโดยเฉพาะ ดังนั้นของขวัญจึงอาจมีค่ามากกว่าสิ่งที่เป็นตัวแทนมูลค่าและมากกว่าการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ที่เป็นรูปธรรมเท่านั้น นอกจากนี้ยังได้ศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่ออธิบายผลที่เกิดขึ้น เช่น ทฤษฎีของขวัญ (The Gift) เป็นการวิเคราะห์ทางทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการให้ของขวัญ การ

¹บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์จรล เตชะวิทยา และคณะกรรมการสอบ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชรินทร์ เทพสุเมธานนท์ และรองศาสตราจารย์เรืองยศ แสนภักดี

²นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (ส่วนกลาง) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

รับรู้ทางสังคมผ่านการแลกเปลี่ยนของขวัญ ซึ่งการให้ของขวัญเป็นการสร้างภาระผูกพันในสังคมทั้งการแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันหรือความรู้สึกเป็นหนี้บุญคุณ และได้ศึกษาทฤษฎีอุปถัมภ์ (Patron-Client) โดยได้ศึกษาตั้งแต่ประวัติที่มาของทฤษฎี และระบบอุปถัมภ์ที่เกิดขึ้นในประเทศไทย โดยระบบดังกล่าวจะมีผู้อุปถัมภ์คอยให้คุณให้โทษกับคนที่ติดตามให้การสนับสนุนตน หรือที่เรียกว่าผู้อยู่ใต้อุปถัมภ์ โดยต่างคนได้ประโยชน์จากกันและกัน ในทำนองน้ำพึ่งเรือเสือพึ่งป่า ส่วนใหญ่ผู้อุปถัมภ์จะเป็นผู้ซึ่งมีฐานะทางสังคมสูง มีอำนาจและบารมีทั้งในทางการเงินและการปกครองบริหาร ขณะเดียวกันบุคคลซึ่งอยู่ในฐานะดังกล่าวก็จำเป็นต้องมีลูกน้องคอยระดับบารมี รวมทั้งกฎหมายเกี่ยวกับการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐของประเทศไทยและต่างประเทศ

จากการศึกษาทำให้ทราบปัญหาข้อกฎหมายหลายประการที่เกี่ยวข้องกับการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ดังต่อไปนี้

ประเด็นปัญหาในความชัดเจนเกี่ยวกับความผิดของของขวัญ การพิจารณาเกี่ยวกับเรื่องของขวัญ นอกจากต้องใช้ระเบียบระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. 2565 แล้วจะต้องพิจารณาประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเรื่องหลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าพนักงานของรัฐ พ.ศ. 2563 ประกอบด้วย ชำรัญยังได้กำหนดนโยบาย “No Gift Policy” โดยมีได้คำนึงถึงกฎหมายที่มีอยู่และบ่อเกิดของกฎหมาย ซึ่งสร้างปัญหาต่อมาเป็นทอดๆ ทั้งการใช้เรื่องเดียวกันอยู่คนละฉบับเจ้าหน้าที่รัฐสามารถรับของขวัญซึ่งมีมูลค่าได้ไม่เกิน 3,000 บาทไม่ว่าจากแหล่งใดทั้ง ๆ ที่เป็นการรับโดยตรง แต่กลับกันหากเป็นครอบครัวซึ่งเป็นการรับโดยทางอ้อมข้อ 8 ต้องห้ามมิให้รับไว้แทน ปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งหมดจึงต้องแก้จากความเข้าใจเริ่มต้นก่อน จากความเข้าใจรากฐานของกฎหมายการแยกแยะระหว่างของขวัญ ออกจากสินบนที่เป็นการทุจริตคอร์รัปชันออกมา แม้ของขวัญจะมาจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตามนิยามข้อ 8 ของระเบียบดังกล่าว หากมิใช่เป็นเรื่องการให้หรือรับสินบน หากแยกความแตกต่างระหว่างการให้ “ของขวัญ” และการให้ “สินบน” ออกจากกันอย่างชัดเจน องค์ประกอบของขวัญเป็นมากกว่าทรัพย์สินที่มีมูลค่าของวัตถุเพียงอย่างเดียวเท่านั้นหากแต่มีองค์ประกอบอย่างอื่นเช่นความสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้และผู้รับ หน้าที่ในสิ่งที่เป็นการตอบแทน เมื่อเทียบกับเงินหรือทรัพย์สินอื่นที่ไม่ใช่ของขวัญในการให้ การมิได้กำหนดอย่างชัดเจนในระเบียบของเจ้าหน้าที่รัฐที่อาจส่งผลให้เกิดการตีความและการบังคับใช้ที่ไม่สอดคล้องกัน และลักลั่นกัน อาจทำให้มองของขวัญและสินบนเป็นสิ่งเดียวกันเนื่องจากต้องใช้กฎหมายของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทั้งยังเกิดความกังวลเกี่ยวกับความยุติธรรมและความโปร่งใส ดังนั้นเพื่อให้เกิดสมดุลสอดคล้องระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐด้วยความโปร่งใสไว้วางใจของสาธารณชนกับวัฒนธรรมของประเทศไทยหรือตามปกติประเพณีนิยม เพื่อป้องกันและแก้ปัญหาเจ้าหน้าที่รัฐถูกกลั่นแกล้ง ถูกร้องเรียนว่ารับของขวัญไม่เหมาะสมผิดตามระเบียบนี้ ให้ต้องรับผิดชอบทางอาญา จึงควรมีการแก้ไขให้กฎหมายมีความชัดเจนขึ้น

ประเด็นปัญหาที่สองเรื่องเดียวกันแต่บัญญัติอยู่ในกฎหมายหลายฉบับเป็นประเด็นต่อเนื่องจากประเด็นแรกซึ่งเรื่องเจ้าหน้าที่รัฐรับของขวัญกับเรื่องการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าพนักงานของรัฐหากพิจารณาแล้วเป็นเรื่องเดียวกัน เพราะข้อ 8 ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. 2565 ให้พิจารณาเรื่องนี้ในประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าพนักงานของรัฐ พ.ศ. 2563 ตัวอย่าง กฎหมายระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. 2565 ข้อ 5 ถึงข้อ 7 เป็นการบัญญัติเกี่ยวกับผู้ให้และผู้รับในเรื่องผู้บังคับบัญชากับผู้ได้บังคับบัญชาและบุคคลในครอบครัวเรื่องหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการรับของของขวัญ โดยข้อ 8 ได้บัญญัติเฉพาะเรื่องบุคคลในครอบครัวรับของขวัญในการปฏิบัติหน้าที่ทั้งผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่รัฐโดยมิได้กล่าวถึงตัวเจ้าหน้าที่รัฐที่อาจรับของขวัญกลับไปให้ไปใช้ข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย หรือตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนดไว้ซึ่งก็คือประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าพนักงานของรัฐ พ.ศ. 2563 ดังนั้น เพื่อให้ง่ายต่อการใช้ในเรื่องการให้และรับของขวัญของเจ้าหน้าที่รัฐในการปฏิบัติงานและผู้ได้บังคับบัญชากับผู้บังคับบัญชาซึ่งสร้างความยากลำบากและอาจทำให้สับสนให้กับผู้ใช้กฎหมาย

ประเด็นปัญหาที่สามเรื่องมูลค่าของขวัญในการให้หรือรับของขวัญ มูลค่าของการรับของขวัญตามปกติประเพณีนิยมซึ่งมีราคาหรือมูลค่าไม่เกินสามพันบาทจากผู้ให้แต่ละคนแต่ละโอกาส กรณีความสัมพันธ์ เช่นในกรณีข้อ 5 ของของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. 2565 ซึ่งเป็นเรื่องระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ได้บังคับบัญชาในข้อยกเว้นข้อ 5 โดยห้ามเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบุคคลในครอบครัวให้ของขวัญแก่ผู้บังคับบัญชาหรือบุคคลในครอบครัวของผู้บังคับบัญชาหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยกัน มีข้อยกเว้นกรณีที่เป็นการให้ตามปกติประเพณีนิยมและต้องมิมีราคาหรือมูลค่าไม่เกินสามพันบาทด้วยเท่านั้น โดยการห้ามตามบทบัญญัตินี้มุ่งเน้นที่ตัวของเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ว่าจะอยู่ในตำแหน่งหรือไม่ ต่างจากจุดมุ่งหมายของกฎหมายระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่รัฐ พ.ศ. 2565 ที่การห้ามรับของขวัญที่มาจากกระทำความผิดของเจ้าหน้าที่รัฐที่อาจนำมาสู่การทุจริตคอร์รัปชันหรือใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบ เนื่องจากบทบัญญัติของระเบียบนี้ คือการเพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน รวมทั้งมิให้มีการกระทำความผิดใด ๆ อันเป็นการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนตน ดังนั้น ปัญหาคือหากการให้ของขวัญดังกล่าวมาจากของขวัญตามความสัมพันธ์ส่วนตัว ควรจะถูกระงับและได้รับการยกเว้นโดยไม่คำนึงถึงมูลค่าหรือจำนวนเงินเนื่องจากมิได้เกี่ยวข้องกับหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐที่เป็นทางการ

ประเด็นปัญหาที่สี่เกี่ยวกับกระบวนการพิจารณา ในกระบวนการพิจารณากับการรายงานการรับของขวัญมีปัญหาในลักษณะลำดับขั้นตอนในการรายงานหลายขั้นตอนและมีอาจตรวจสอบได้ซึ่งจะเป็นปัญหาทั้งต่อผู้รับ ผู้ให้ และผู้บังคับบัญชาโดยปัญหาจากข้อ 9 ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้

หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่รัฐ พ.ศ. 2565 ที่กำหนดว่า ในกรณีที่บุคคลในครอบครัวรับของขวัญแล้ว และเจ้าหน้าที่ของรัฐมาทราบภายหลังว่าเป็นการฝ่าฝืนระเบียบ ให้ทำรายงานบันทึกข้อเท็จจริงนั้นต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับจนถึงผู้บังคับบัญชาสูงสุด ซึ่งเป็นขั้นตอนดังกล่าวที่ยังยากซับซ้อน เป็นการรายงานหลายขั้นตอน อีกทั้งผู้บังคับบัญชาสูงสุดของแต่ละหน่วยงานของรัฐผู้ที่เป็นบุคคลผู้ตัดสินว่าของขวัญดังกล่าวขัดต่อกฎหมายหรือไม่ โดยหากผู้บังคับบัญชาสูงสุดเป็นผู้ตัดสินตามข้อ 9 ซึ่งหากถูกตัดสินว่ามีความผิดตามข้อ 11 เป็นผู้กระทำผิดวินัยหรือไม่ประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นไปตามประมวลจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และให้ดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ประมวลจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องต่อไป กรณีนี้จะเกิดปัญหาเพิ่มเติมต่อมาคือผู้บังคับบัญชาสูงสุดอาจไม่มีความเชี่ยวชาญทางด้านจริยธรรมโดยเฉพาะ ข้อเท็จจริงเดียวกันอาจตัดสินต่างกัน โดยมีได้มีหลักในการตัดสินซึ่งทำให้เกิดปัญหาความไม่เป็นท่าต่อเจ้าหน้าที่รัฐ รวมทั้งกระบวนการพิจารณาที่แตกต่างกันในแต่ละหน่วยงาน

จากการศึกษาค้นคว้ากฎหมายเกี่ยวกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ศึกษาพบว่ามีข้อเสนอแนะคือ

1. ประเด็นปัญหาในความชัดเจนเกี่ยวกับความผิดของของขวัญผู้ศึกษาพบว่ามีข้อเสนอแนะคือ

การแก้ปัญหาคือการแยกระหว่างสินบนออกจากของขวัญชัดเจน ผู้ศึกษาเห็นว่าก็ควรจำกัดมูลค่า ยกเลิกนโยบาย “No Gift Policy” ที่ทับซ้อนกับกฎหมายระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นกฎหมายหลัก และควรเพิ่มข้อยกเว้นอาจสามารถรับของขวัญที่มาจากผู้เกี่ยวข้อง (ผู้ที่เกี่ยวข้องกับตำแหน่งหน้าที่ปฏิบัติงานของรัฐ หรือรัฐดูแลควบคุม) ได้ไม่เกินเงินจำนวนหนึ่งที่มีได้มีค่ามากเช่น 100-300 บาท เป็นต้น เพราะเรื่องการรับของขวัญดังกล่าวไม่ใช่การให้สินบนที่เป็นการทุจริตคอร์รัปชัน

2. ประเด็นปัญหาที่สองเรื่องเดียวกันแต่บัญญัติอยู่ในกฎหมายหลายฉบับมีข้อเสนอแนะ คือ

การใช้บังคับกฎหมายมีความยุ่งยากเพราะในการกระทำเดียวกันอาจต้องใช้กฎหมายหลายฉบับ ทั้ง 1. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. 2565 2. ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าพนักงานของรัฐ พ.ศ. 2563 3. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 ทำให้เกิดปัญหาความยากต่อเจ้าหน้าที่รัฐผู้ปฏิบัติงานสำหรับเรื่องการให้และรับของขวัญของเจ้าหน้าที่รัฐ ข้อเสนอแนะของการแก้ปัญหาคือ เรื่องทั้งหมดของการให้หรือรับของขวัญระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชาของไทยจะระบุอยู่ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. 2564 เป็นหลักเพราะเมื่อเปรียบเทียบกับสหรัฐอเมริกาที่เรื่องของของขวัญอยู่ในกฎหมายส่วนกลาง ที่สหรัฐอเมริกามีหมวดย่อย ของขวัญระหว่างพนักงาน โดยมีรายละเอียดแตกต่างจากการให้หรือรับของขวัญบุคคลภายนอก

3. ประเด็นปัญหาที่สามเรื่องมูลค่าของขวัญในการให้หรือรับของขวัญมีข้อเสนอแนะ คือ

ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงานตลอดระยะเวลาการทำงาน การให้ของขวัญเป็นเสมือนการแสดงความของคุณและรักษาความสัมพันธ์มากกว่ามูลค่าของขวัญ และไม่ทำให้เกิดคุณหรือโทษในตำแหน่งหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพราะบุคคลท่านนั้นเขาเกษียณมิได้มีอิทธิพลในตำแหน่งหน้าที่อีกต่อไปหรือทำให้วิญญูชนที่ทราบข้อเท็จจริงเคลือบแคลงสงสัย กลับกัน กลับเป็นการแสดงน้ำใจรักษาความสัมพันธ์ของมนุษย์ และเพื่อนร่วมงานการอุทิศการทำงานในองค์กรหรือหน่วยงาน ดังนั้นควรแก้กฎหมายให้กรณีนี้ไม่ต้องด้วยการจำกัดมูลค่า แนวทางแก้ไขคือ

3.1 รวมกฎหมายระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของเจ้าหน้าที่ของรัฐกับประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าพนักงานของรัฐ พ.ศ. 2563 ไว้เป็นฉบับเดียวกัน

3.2 แก้ไขเพิ่มเติมระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. 2565 มาตรา 5 โดยเพิ่มข้อยกเว้นเพิ่มเติมให้ของขวัญที่มีได้เกี่ยวข้องกับหน้าที่การงานหรือตำแหน่ง โดยสามารถพิสูจน์ได้ และยกเว้นของขวัญไม่ต้องจำกัดมูลค่าหากของขวัญดังกล่าวมาจากความสัมพันธ์ส่วนตัว

4. ประเด็นปัญหาที่เกี่ยวกับกระบวนการพิจารณามีข้อเสนอแนะคือ

4.1 จัดตั้งเจ้าหน้าที่จริยธรรมที่ได้รับการอบรมไว้เฉพาะ ว่าเป็นผู้ที่ช่วยผู้บังคับบัญชาสูงสุดของหน่วยงานหรือองค์กรในการพิจารณาว่าเข้าหลักเกณฑ์เป็นการฝ่าฝืนการรับของขวัญหรือไม่ทั้งให้คำแนะนำเจ้าหน้าที่รัฐเมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ จากการรับหรือให้ของขวัญ ซึ่งการปรึกษาหารือให้คำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ด้านจริยธรรมของหน่วยงานจะทำให้ผู้ปฏิบัติงานเจ้าหน้าที่รัฐสามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง และมีต้องกังวลว่าตนจะต้องรับผิดชอบ เทียบเคียงกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาหรือตั้งเป็นหน่วยงานด้านจริยธรรมกลางสำหรับวินิจฉัยเรื่องจริยธรรมโดยเฉพาะ โดยการตรากฎหมายและระเบียบการดำเนินคดีเพื่อลดความยุ่งยากของขั้นตอนและเพื่อความเป็นกลาง โปร่งใสในการวินิจฉัยเรื่องต่าง ๆ โดยอาศัยหลักธรรมาภิบาลสร้างความเป็นธรรมให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐ

4.2 จัดการฝึกอบรมให้กับเจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องทั้งหมด เนื่องจากกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องนี้ เป็นเรื่องใกล้ตัวกับเจ้าหน้าที่รัฐทั้งสิ้น ทั้งการให้หรือรับของขวัญระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา และเจ้าหน้าที่รัฐกับบุคคลภายนอกที่แยกแยะระหว่างความสัมพันธ์ส่วนตัวกับแหล่งต้องห้ามที่มาจากตำแหน่งหน้าที่การงานของเจ้าหน้าที่รัฐ

เอกสารอ้างอิง

- กษมา พรหมทัต. “ความรับผิดชอบทางอาญาของนิติบุคคลในความผิดฐานให้สินบน.” วิทยานิพนธ์นิติศาสตรบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2552.
- ณัฐธรรดา ศรีหล่มสัก. “การกำหนดความผิดเกี่ยวกับสินบนในภาคเอกชนตามอนุสัญญาองค์กรสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. 2003.” วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553.
- อมรา พงศาพิชญ์ และปรีชา คูวินทร์พันธุ์. ระบบอุปถัมภ์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.